

Dijkversterking HANSWEERT

**WIJ
WERKEN AAN
WATERVEILIGHEID**

NWISPRE
9

Waterschap Scheldestromen werkt aan de dijkversterking van Hansweert. De dijk voldoet niet aan de nieuwste waterveiligheidsnorm die het Rijk op 1 januari 2017 in de wet heeft vastgelegd. Dit betekent niet dat de dijk acuut onveilig is, maar om in de toekomst de veiligheid tegen overstromingen te kunnen garanderen, moet het dijkvak worden versterkt. Het traject waar het om gaat is 5.150 meter lang en loopt vanaf het sluisencomplex Hansweert tot en met de Langeweg in Kapelle. De dijk is niet hoog genoeg en is aan de binnenkant onvoldoende stabiel.

“De dijkversterking bij Hansweert wordt voor het grootste deel gefinancierd door het Hoogwaterbeschermingsprogramma en door waterschap Scheldestromen. Dit is een programma waarin het Rijk en de waterschappen intensief samenwerken om Nederland te beveiligen tegen overstromingen. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is onderdeel van het Deltaprogramma Waterveiligheid. Hierin wordt in Nederland tot 2050, volgens de huidige inzichten, meer dan 1.500 kilometer primaire dijken versterkt, verdeeld over ruim 300 kustversterkingsprojecten, zodat ze weer voldoen aan de nieuwste veiligheidsnormen.”

HET PROJECT DRAAIT OP VOLLE TOEREN

Helaas heeft het coronavirus nog steeds invloed op het contact dat we met elkaar kunnen hebben. Dat geldt ook voor het dijkversterkingsproject Hansweert. Achter de schermen draait het project op volle toeren. Uiteraard willen we jullie meenemen in de voortgang van het project en laten zien hoever we staan. Grootschalige bijeenkomsten, zoals we deze voor maart dit jaar in het dorps huis Kaj Munk in Hansweert hadden, zijn voorlopig niet mogelijk. Gelukkig konden we afgelopen zomer toch een bijeenkomst organiseren voor de inwoners van Hansweert die langs de dijk

wonen. Deze bijeenkomst was zeer geslaagd. Het leverde ons veel ideeën op en het nam bij de bewoners vraagtekens en onduidelijkheden weg. Met deze nieuwsbrief hopen we jullie op de hoogte te houden over de voortgang van het project. Deze keer een uitgebreide uitgave met uiteenlopende onderwerpen, waarbij onder andere het verhaal van twee bewoners van Hansweert en een rubriek over het verleden van het dorp. Wij wensen jullie veel leesplezier. Alvast prettige feestdagen en we hopen elkaar volgend jaar weer fysiek te kunnen ontmoeten!

EEN DIJK DIE ZORGT VOOR WATERVEILIGHEID EN PAST IN HET LANDSCHAP

De plannen voor de dijkversterking krijgen steeds meer vorm. Het wordt steeds duidelijker hoe de dijk er uit komt te zien. Hoog tijd om te spreken met Stijn Tjihuis, landschapsarchitect bij Witteveen + Bos. Stijn is als projectteamlid betrokken bij het ontwerp van de dijk en het contact met de omgeving.

“Bij het ontwerpen van de plannen denken we na over hoe de dijk er uit komt te zien, hoe de dijk past bij de omgeving en de inrichting daar om heen,” legt Stijn uit. *“Het doel is dat de versterkte dijk zowel de waterveiligheid verbetert, als past in het landschap en in de Zeeuwse dijkentradities.”*

Informatiemomenten

Tot nu toe organiseerde het waterschap verschillende informatieavonden voor de omgeving. Afgelopen zomer waren er dijkexcursies. Tijdens de inloopavond afgelopen 9 september lichtte het waterschap het inrichtingsplan van Hansweert toe. Stijn vertelt: *“Om tot dit plan te komen zijn er verschillende versterkingsmaatregelen voor de dijk onderzocht. Op 9 september kon het waterschap een duidelijk beeld geven over hoe de dijk en de omgeving eruit komen te zien.”*

Lees verder op de volgende pagina >

Positieve reacties

“Over het algemeen reageerden de aanwezigen heel positief op hoe we hebben gekeken naar de rand van het dorp als geheel,” vertelt Stijn. “Het is nuttig om tijdens zo’n avond de bewoners te spreken die dicht aan de dijk wonen en direct de impact van dit project ervaren. En het was fijn om bij elkaar te kunnen komen om de tekeningen goed uit te kunnen leggen. De positieve reacties op de parkzone als verbonden groenstrook waren ook een mooi resultaat van de avond. ‘Volgens mij wordt het dorp er echt beter op’, zei een bewoner.”

Zorgen en nieuwe ideeën

Tijdens de inloopavond benoemden de deelnemers ook hun zorgen. Stijn: “Die zorgen gaan vooral over wateroverlast, geluidshinder, verkeerstoename en de snelheid van het verkeer. Daar hebben we tijdens de avond goed over gepraat en daar kwamen ook nieuwe acties uit. Zoals bijvoorbeeld voor De Lange Geer. Bewoners vroegen zich af of we de dijkopgang daar niet op een andere manier kunnen vormgeven en ze hadden ideeën voor een fietspad. Het projectteam weegt nu deze vragen en ideeën af en kijkt of we die verder kunnen uitwerken.”

Wateroverlast en sportvelden

“Samen met de gemeente onderzoeken we nu ook de zorgen over wateroverlast,” vervolgt Stijn. “We verwachten dat dit niet verder toeneemt, maar om dat zeker te weten plaatsen we nu op verschillende locaties peilbuizen. Zo kunnen we volgen hoe de situatie nu is en na de aanleg. Daarnaast waren er veel vragen over de sportvelden. Ook hier zullen het waterschap en de gemeente op zoek gaan naar een goede oplossing.”

Verdere stappen ontwerp

De komende tijd wordt het ontwerp steeds definitiever en concreter. Stijn: “We verwachten dat de grote lijnen, zoals besproken op 9 september, niet meer wijzigen. Nu gaan we verder met de details. Zoals de bekleding van de buitenkant van de dijk en waar de dijktrappen komen. Verder optimaliseren we de elementen van de parkrand. Daarna hopen we het Definitief Ontwerp en het inrichtingsplan in het tweede kwartaal van volgend jaar op te leveren.”

PLANNING VAN HET PROJECT

Op dit moment zit het project in de zogenaamde planuitwerkingsfase. Het ontwerp krijgt steeds meer vorm. De volgende stap is dat het waterschap toestemmingen en vergunningen moet aanvragen bij bijvoorbeeld de gemeenten Reimerswaal en Kapelle en de provincie Zeeland.

Om welke toestemmingen en vergunningen gaat het dan?

Milieu Effect Rapportage (MER)

In de Milieu Effect Rapportage (MER) worden de effecten van de dijkversterking op het milieu en de omgeving onderzocht, zoals geluidsoverlast.

Projectplan Waterwet

Aanpassingen aan de dijk moeten vastgelegd worden in een projectplan Waterwet. In dit projectplan staat waar we de dijk gaan versterken en hoe we dat gaan doen. Het waterschap stelt dit document vast, waarna Gedeputeerde Staten van provincie Zeeland het document moeten goedkeuren.

Vergunninging Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming en het behoud van Natura 2000-gebieden. Omdat de dijkversterking Hansweert effect heeft op het Natura 2000-gebied Westerschelde, moeten we hiervoor een vergunninging bij de provincie Zeeland aanvragen.

Bestemmingsplan dijkversterking gemeente Kapelle/Reimerswaal

De nieuwe dijk komt gedeeltelijk op grond te liggen met een andere bestemming. De dijkversterking ligt in het grondgebied van de gemeenten Kapelle en Reimerswaal. Er zijn twee nieuwe bestemmingsplannen nodig om het versterken van de dijk mogelijk te maken. Een voor de gemeente Kapelle en een voor de gemeente Reimerswaal.

INITIATIEFFASE 2017 - 2018

- Opstarten project
- Inzichtelijk maken probleem

VERKENNINGSFASE 2018 - MEI 2019

- In hoofdlijnen duidelijk hoe we de dijk gaan versterken
- Bepalen vijf maatwerklocaties
- Voorkeursalternatief (VKA) vastgesteld door waterschap Scheldestromen

MEI 2019

PLANUITWERKINGSFASE JUNI 2019 - DERDE KWARTAAL 2021

- Verdere uitwerking van de vijf maatwerklocaties
- Bepaling van één voorkeursvariant per maatwerklocatie
- Voorlopig ontwerp (VO) vastgesteld
- Voorbereiden toestemmingen en vergunningen
- Referentie Ontwerp (RO) definitief
- Aanvragen toestemmingen en vergunningen
 - Milieu Effect Rapportage (MER)
 - Projectplan Waterwet
 - Vergunninging Wet natuurbescherming
 - Bestemmingsplan gemeente Kapelle en gemeente Reimerswaal

MEI 2020

LOOP VAN 2020

AUGUSTUS 2020

VOORJAAR 2021

TWEEDE KWARTAAL
2021

TWEEDE KWARTAAL
2021

TWEEDE KWARTAAL
2021

EERSTE KWARTAAL
2022

REALISATIEFASE DERDE KWARTAAL 2021 - 2025

- Gunning contract aan aannemer
- Start uitvoering project

BEGIN 2022

2025
Dijkversterking
Hansweert klaar

OMGEVING AAN HET WOORD

“DE DIJKVERSTERKING HEEFT GROTE IMPACT OP ONZE BEDRIJVEN”

Rinus in 't Anker woont in het buitengebied van Schore. Hij is landbouwer en eigenaar van een aantal landbouwpercelen tussen Hansweert en Biezeling die grenzen aan de te versterken dijk. “Vandaar dat het project mij direct aangaat,” legt hij uit.

“De Westerschelde is een Natura 2000-gebied en daarom wordt de dijk landinwaarts versterkt,” vertelt Rinus. “Ik vind het jammer dat de dijk niet naar de waterkant verbreed wordt. In mijn ogen gaat het dan maar over een klein stukje natuurverlies. Ik ben dagelijks met de natuur bezig en draag de natuur een warm hart toe, maar ik denk dat we het onszelf op deze manier te moeilijk maken. Ik geloof dat de versterking nodig is, want dat is allemaal berekend en onderzocht. Maar ik zou de uitvoering graag anders zien.”

Goed overleg

“Tot op heden is er goed overleg tussen het waterschap en de grondeigenaren,” geeft Rinus aan. “Ik ben naar alle bijeenkomsten voor grondeigenaren geweest en een enkele keer naar de andere informatiemomenten.

De informatievoorziening vind ik voldoende. Het is fijn om op de hoogte te blijven van de stand van zaken.”

Grote impact

“De versterking heeft grote impact op ons bedrijf,” vervolgt Rinus. “Het waterschap moet een deel van mijn grond aankopen. Hopelijk is er vervangende grond beschikbaar, want dat hebben we nodig om ons werk te blijven doen. Die onderhandeling moet nog beginnen. Verder zullen onze percelen bereikbaar moeten blijven en zijn aanpassingen nodig in de drainage. Ik hoop dat het waterschap hiermee voldoende rekening houdt bij de versterking en dat we zo min mogelijk overlast zullen hebben. Zodat het werk uiteindelijk goed afgerond kan worden en we weer een veilige dijk hebben.”

“DE DIJK IS AL HOOG EN WORDT NA DE VERSTERKING NOG DRIE METER HOGER”

Willy Buitelaar woont samen met haar man al ruim vijf jaar in een penthouse in Het Bastion. De reden voor hun aankoop was het prachtige uitzicht op de Westerschelde. “Als je dan later hoort dat de dijk zo’n drie meter verhoogd gaat worden, schrik je.”

“Het is fijn wonen in Hansweert,” vertelt Willy. “Maar als we vooraf hadden geweten dat de dijk verhoogd zou worden, hadden we ons appartement misschien niet gekocht. Nadat we te horen kregen dat de dijk versterkt zou worden, heb ik de projectleider gebeld. Met hem heb ik toen een fijn gesprek gehad. Ook zijn we naar de informatiebijeenkomsten geweest en een projectmedewerker is bij ons thuis langs geweest voor meer uitleg.”

Drie varianten

Willy: “Wat ik niet begrijp, is dat er in de eerste instantie drie varianten zijn gepresenteerd, waarvan één variant niet mogelijk bleek. Dat is

de variant waarbij de dijk zeewaarts versterkt zou worden. Die variant is niet mogelijk omdat de dijk dan in Natura 2000-gebied komt te liggen. Naar mijn idee is daar niet goed over nagedacht.”

Natura 2000

Van een aantal gebieden in en aan de Westerschelde kan ik me voorstellen dat dit Natura 2000-gebieden zijn,” vervolgt Willy. “Maar hier bij Hansweert wordt er continu gebaggerd. Ik begrijp niet zo goed dat er wel gebaggerd mag worden, maar de dijk zeewaarts versterken mag niet. De dijk is al hoog en wordt na de versterking nog drie

meter hoger. Van een lagere dijk zouden wij veel minder last hebben.”

Veilig Hansweert

“Ik begrijp dat de versterking nodig is. De situatie moet ook niet onveilig worden voor Hansweert,” sluit Willy af. “Ik hoop wel dat er nog een oplossing komt voor de verhoging en dat onze zichtschade beperkt blijft. Ik ben ook positief over de manier waarop we betrokken worden bij het project. Normaal is zo iets meer een ver-van-mijn-bed-show. Omdat ik nu zo’n direct belang heb, ga je jezelf er ook meer in verdiepen. En dan is het eigenlijk best interessante materie!”

HANSWEERT IN VROEGERE TIJDEN

Frank de Klerk (1959) is geboren en getogen in Hansweert. In het dagelijks leven is hij archivaris bij gemeente Goes. "Vanuit mijn werk ben ik geïnteresseerd in (streek-)historie, maar ook in mijn vrije tijd verzamel ik graag historische kennis."

"Ik zou het jongetje op de foto kunnen zijn," begint Frank zijn verhaal. "Al is deze foto genomen in de jaren dertig. Maar de sfeer van de foto beschrijft hoe het echt was in Hansweert. Op deze foto kun je ook goed zien hoe dicht de sluisen bij het dorp lagen."

Het Kanaal door Zuid-Beveland en de sluisen

Door de opening in 1866 van het Kanaal door Zuid-Beveland en de sluisen ontstond er een enorme bedrijvigheid in Hansweert. Frank vertelt: "Er was douane en een kazernes van de marechaussee. Aan de oostkant van het kanaal, in De Put, werden huizen gebouwd voor het sluispersoneel. Vanuit heel Nederland kwamen er mensen om te werken aan het kanaal en de sluisen. Parlevinkers gingen met een bootje langs de schepen of stonden op de

sluisen met manden. Schippersfamilies deden inkopen in Hansweert. Zeker in die tijd, zonder koelkasten of vrieskisten, was dat de enige manier om vers eten op tafel te krijgen."

Onderhoudsloods en de katholieke kerk

"Op de foto zie je links ook een bruggetje," vervolgt Frank. "Dat leidde naar een winkel in scheepsbenodigdheden. Schippers die lagen te wachten in de sluis gingen daar regelmatig inkopen doen. Rechts op de foto zie je ook de onderhoudsloods waar de sluisdeuren in werden gerepareerd. De sluisdeuren konden daar op het droge worden gelegd. We noemden dat altijd 'het bruune kot'. Het torentje op de foto is van de katholieke kerk. In 1940 is die er af geschoten. Hansweert maakte in de oorlog diverse beschietingen

en evacuaties mee. Voor de oorlogvoerende macht, waren de sluisen en het achtergelegen gebied erg aantrekkelijk."

De dijken

"Toen ik wat ouder werd, kreeg ik ook meer mee van de dijken," sluit Frank zijn verhaal af. "De dijken toen waren veel lager als nu, dat zie je ook wel op deze foto. Mijn ouders maakten aan de Veerweg de Watersnoodramp mee. Zij hadden al een halve meter water in huis staan, toen de druk opeens van de dijk was. In Kruiningen was toen de dijk doorgebroken. Dat was toen een dubbeltje op z'n kant. Ook voor Hansweert. Maar ook toen ik jong was, was het ook wel eens ontzettend hoog water. De hele werf stond dan onder water en overal stonden schotbalken in de betonnen muurtjes. Dat kwam heel dreigend over. Een herinnering die veel indruk op mij maakte."

VRAGEN?

Heeft u vragen over het project Dijkversterking Hansweert in het algemeen of naar aanleiding van deze nieuwsbrief? Stuur dan een e-mail naar: hansweert@scheldestromen.nl. Onze medewerkers doen hun best om uw vragen zo snel mogelijk te beantwoorden. Kijk daarnaast voor meer informatie op de website van waterschap Scheldestromen: www.scheldestromen.nl/hansweert.

COLOFON

Eindredactie:
waterschap Scheldestromen
Vormgeving en fotografie:
Rudy Visser en 10uur

W scheldestromen.nl/hansweert
E hansweert@scheldestromen.nl
T 088 2461000
December 2020

waterschap Scheldestromen

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

**WIJ
WERKEN AAN
WATERVEILIGHEID**